

Posamezna številka
1 krono.

TABOR izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 16. uri s da umom naslednjega dne ter stane vsakotično 180 K, polletno 90 K, letno 180 K, mesečno 15 K. Izdane po dogovoru. Pri redkosti objavi popust.

Naziv: se pri upravi TABORA, MARIBOR, Jariševa ulica št. 4.

TABOR

Leto: II.

Maribor, sreda 9. februarja 1921

Številka: 31.

Iz seje ustavnega odbora. Vprašanje aneksije Reke.

Dr. Beneš v Rimu. Iz češkega komunizma. Londonska konferenca. Turško zlato.

Možemci in oktobristi.

Maribor, 8. februarja.

Dogodki, ki so se počeli zadnje čase že prepogosto pojavljati, mi silijo pero v roko, ker, kar delajo v Jugoslaviji „oktobristi“ z „inozemci“ zasluži, da o tem izve naša javnost.

„Inozemcev“ imamo v Jugoslaviji, na žalost, dve vrsti in sicer se z onimi „inozemci“, ki to niso in nikdar ne bodo s strani „oktobristov“ veliko grje postopa, kakor pa s pravimi „inozemci“, ki niso niti našega rodu in so poleg tega z vso dušo in srcem pripadniki nam sovražnih držav.

Prvi „inozemci“ so ljudje, ki so že desetletja pred 28. oktobrom 1918. leta žrtvovali vse za to, kar smo dosegli končno po 28. oktobru 1918. leta. A tedaj še ni bilo za njih delo končano; oni so hoteli na razne postojanke, kjer so eni žrtvovali svoje življenje, drugi so bili pripravljani, da ga žrtvujejo in so na to pripravljani še danes za obstoj Jugoslavije, ki je bila od tedaj, ko so se počeli zavedati, da jih je jugoslovenska mati rodila, njih ideal. Vsi ti junaki, ki so danes pozabljeni, da celo preganjani, pa niso bili tako srečni, da bi prišli v okvir Jugoslavije, da bi dosegli oni ideal, za katerega so tvegali vse do zadnje kaplje krvi. Ko so se oni borili na raznih bojnih črtah, ob vsakem vremenu, po dnevi in po noči, ali v ozadju z odločnostjo delali mir in red, tedaj so se počeli pojavljati kakor gobe po dežju „oktobristi“, t. j. ljudje, ki se pred 28. oktobrom 1918. leta niso nikdar priznali za Jugoslovence, a še manj pa s prstom mignili za vzpostavitev države, za katero so prvi tvegali vse.

Ti „oktobristi“ so se počeli po 28.

oktobru 1918 tolči na prsa, češ, tudi mi smo Slovenci, tudi mi smo Jugoslovenci, izrebrili so ugodno priložnost in zasedli tudi vodilna in ugledna mesta, se stisnili v varen in gorek kotiček ter se smejali v pest onim, ki so zunaj z orožjem v roki, v strelskih jarkih čuvali obstoj osvobodjene domovine. Ko so se pa ti junaki vrnili končno v osvobodjeno domovino, so našli vsa mesta že zasedena, deloma po res zavednih Jugoslovenih, a na žalost tudi po onih, ki so postali „zavedni“ Jugoslovenci še-le 28. oktobra 1918. leta. Stisnili so zobe in hajd zopet na delo, da se čimprej po njih toliko ljubljena Jugoslavija na znotraj uredi.

Med temi junaki se je pa nahajala tudi ogromna večina takih, katerih rojstni kraj, njihovo drago grudo, je zasedel sovražnik, pa so raje žrtvovali k vsem dosegljivim žrtvam še svoj rojstni kraj in premoženje ter ostali kakor zvesti Jugoslovenci v Jugoslaviji, v kateri se jih sedaj imenuje: „inozemci“ in sicer le po onih ljudeh, ki so postali tuzemci še-le 28. oktobra 1918.

Da pa ne bo kdo mislil, da je vse to „iz trte zvito“ naj služi, izmed mnogobrojnih enakih slučajev, le teh par slučajev v dokaz: Pri prozni sekciji glavne proge v Mariboru je bil zaposlen mladenič po imenu Stefan Trpinc, doma iz Idrije, ki je služil Jugoslaviji 18 mesecev v vojaški službi. Ker hoče biti raje Jugosloven kakor Italijan, iz ljubezni do Jugoslavije, je „inozemec“, vsled česar ga je, čujte in strmite, zagrizen Nemec inž. Hawa odpustil iz službe. Sest koroških beguncev, ki so vsled ljubezni do Jugoslavije zapustili lastno grudo, se ni sprejelo k finančni straži v Mariboru, ker so po mnenju gotovega gospoda — „inozemci“. Podpolkovnika

Vidmarja, ki je tvegala v Ljubljani za časa prevrata vsak trenutek življenje za obstoj naše monarhije in nadporočnika Zeilhoferja, ki je z hrabro četo „inozemcev“ svoječasnno po skrajno napornem potu iz Ljutomera hitel posadki „inozemcev“ v Radgoni na pomoč, potolkel in pognal v beg nemške in madžarske bande, se ni sprejelo v armado, najbrž zato ne, ker nista „oktobrista“, zato se je pa sprejelo brez daljnega in celo takoj po prevratu častnike, ki so se hrabro poprsih tolkli: „Jaz sem bila vedno dobra Slovenec“ itd.

Tako bi mogel naštetih nebroj slučajev, ki karakterizirajo prave in neprave „inozemce“, oktobriste in neorijentiranost drugače skozi in skozi hvalevredne naše vojaške uprave.

Zmislj teh par vrstic pod gornjim naslovom ni predbacivanje raznim „oktobristom“ radi nepravih „inozemcev“ in vojaški upravi radi nesprejetja naših res zavednih častnikov, katerim tiči blagor in obstoj Jugoslavije globoko v srcu, a ne le na jeziku in v želodcu. Zmislj teh vrstic je karakterizacija razmer, ki kriče po pravični in železni roki, ki naj bode v stanu tudi v tem pogledu storiti red tako, da bodo prišli oni, ki so z dušo in telesom naši državljani, do svojih pravic v lastni državi, za katere obstoj so tvegali življenje, darovali premoženje in zapustili grudo, ki jo bodo zopet imenovali svojo domovino, ko se bode nahajala v okvirju jugoslovenske monarhije pod vodstvom že desetletja nadvse ljubljene dinastije Karagjorgjevičev.

Ta roka naj pošteno zgrabi za ušesa elemente, ki so plačani Jugoslovenci, a nji naj se pridruži desna noga, ki naj krepko sune v hrbet one, ki so res pravi inozemci. Stem se bode prihranilo ono

strašno duševno bol ljudem, ki so iz globoke ljubezni do Jugoslavije zapustili svoje rojstne kraje in premoženje, da bi živeli sad njihovega dela. Če bi se tem ljudem porinilo nož v srce, bi jih gotovo ne bolelo tako, kakor — psovka — inozemec.

Dr. Avg. Reisman.

Nacionalizacija.

(Koniec.)

IV.

Obstoje pa še vendar gotove sitnosti, če je podjetje v Jugoslaviji čisto inozemsko in zato so nekateri tujci v zadnjem času že sami nekako silili v „nacionalizacijo“, to se pravi: zamorca je bilo treba zunaj malo pobeliti. In to se napravi kar čez noč, na prav lahek način, ne da bi imel podjetnik pri tem kako škodo, ampak nasprotno, celo dobiček: Kapital podjetja se primerno zviša, Jugoslovanci prevzamejo 51% delnic — na papirju — koliko pa resnično vplačajo, je seve čisto drugo, precej delikatno vprašanje. Bivši lastnik ostane mastno plačani ravnatelj podjetja, ostanejo tudi vsi drugi nemški nastavljeni v podkrepjenem podjetju — radi tega s primerno zvišanimi plačami in vlada jugoslovenska — da svoj blagoslov.

Kdo pa je deležen dobrot te nacionalizacije? Berite zadnji dve strani Uradnih listov, pa bodele najbolj informirani, kako sijajno in trajno se tu ob meji nacionaliziramo!

Banke in zopet banke, bančni ravnatelji, upravni svetniki, vedno ena in ista imena in osebe, ki si kar roke podajajo iz ene nacionalizacije v drugo. Kopicica teh kapitalistov je dobila kar monopol za nacionalizacijo, bolje rečeno: za bogatenje.

O razvoju slovenskega gledališča v Mariboru.

(Povodom ponovne uprizoritve „Rodoljuba iz Amerike“ in dr. Reismanove kritike.)

Ne z vladno naredbo, ne z mogočno subvencijo, ne s pomočjo mecenov ni nastalo naše gledališče. Iz tiste nezavedne notranje žeje po uživanju, ki je gorela v čredi slovenskih pastorkov v Mariboru in iz tiste čiste požrtvovalnosti, ki jo ima narod, dokler ni svoboden, se je rodila naša Talija, dokler je ni že porojene in vzrasle iz prvih detinskih nadlog obsijala nenadna svoboda in jo izročila večši vzgoji igralcev po poklicu. In ta vzgoja, ki je napredovala v kljub odporu polovice, to je nemškega dela prebivalstva, grozi nenadoma, da izgreši svoj cilj. O tem bi rad danes izpregovoril.

Sedanje gledališče je našlo ob svojem početku že uglajeno pot med občinstvom, dasi radi molčanja muze med vojno in radi precejšnje spremembe v prebivalstvu, morda že spet malo poraščeno. Kulturno delo, ki so ga vršili v Narodnem domu z rednimi predstavami diletantje, bo mogoče pravilno oceniti šele poznejši dobi. Trgovci, gospodinjice, si-

vilje, pisarji, pomočniki, lektorji, študentje, profesorji, skratka ves péle — méle tedanje slovenske družbe je sodeloval pri predvojnih predstavah v Narodnem domu. Zanimanje in navdušenje je bilo brez primere, dokaz temu bodi že sama ustanovitev zveze slovenskih diletskih odrov dovolj! Vzgjajalo se je ob enem naraščaj, osnovalo se — ad risum — štativsko društvo, ki se obsegalo vse mlade ljudi, ki so se učili — igrati. Med študenti se je bila osnovala stalna gledališka trupa, ki je sprva ob Pohorju in po Slov. goricah prirejala igre in dijaški kuhinji prinašala lepe tisočake. Zadnja predstava, ki smo jo študenti priredili v Mariboru, je bil triumf materialnega in moralnega uspeha, sad dvojne dela tedajnega dramatičnega društva: Vzgjajati občinstvo in naraščaj!

Res je vojna mnogo pokvarila. Ali, smo takoj po prevratu poskušali znova, so se takoj spet našli doslej razkropljeni diletantje in takoj spet zvesto nam občinstvo. A čas je zahteval od gledališča več, kot smo mogli nuditi diletantje. Zahteval je, da bodi to severno središče naše v vsakem kulturnem oziru na nivoju, ki odgovarja spremenjenim razmeram. Zahteval je stremljenja po umetnosti. Zato ni nihče z večjim entuziazmom po-

zdravljaj Nučiča, ko nam je ustanovil hram gledališke umetnosti, kot oni, ki so poprej liho, a vztrajno stremeli, kajti pot med duševnim bogastvom velikih pesnikov in dušo narodovo, kajti oni čarni kontakt narodovi duši, ki prelje v široko plast občinstva plemenita, osvetojoča, plodilna čustva! Ker je bilo poprej iskanje neenotno, nevesče, tipajoče poskušavanje, to bo odslej jasna, smela in sigurna pot! V tem pričakovanju smo pozdravljali Slov. mestno gledališče!

In to pričakovanje nas ni varalo. Napredek, ki ga je doseglo gledališče tekom te ene in pol sezone, je lep. Seveda našega gledališča ni soditi absolutno. Da bi se pripeljal človek iz Ljubljane naravnost v gledališče, poslušal predstavo in se s prvim vlakom spet vrnil, se podal nato v kavarno „Zvezdo“ in rekel prav po Solonsko: Za nič! (Kakor se je zgodilo o priliki razstave), to nikakor ne gre. Treba je pač poznati ves razvoj naše mariborske nacionalne kulture in še posebej gledališča, ako hoče človek govoriti o teatru. Uvaževati vse težkoče in neprilike, svestno in nezavedno podiranje od strani publike tega, kar s težavo in žrtvami ustvari vodstvo.

Zato doslej proti nikomur nisem rekel žal besede o našem gledališču. Že lani

morda ni bilo vse prav. Kakega igralca, ki je izgrešil poklic, bi bilo morda trebalo odpustiti, drugega pridržati. Kako noviteto bi mogoče bilo bolje odkloniti, kakor pa jo uprizoriti, ker to kviri ugled naši itak več kot šibki dramatik. Z opereto bi mogoče bilo dobro počakati do izdatne subvencije, ker je bolje nič, kot pa opereta, slabša od Siegejeve šmire, saj dva talentirana pevca ne rešita situacije. Ali, vse to bi še bilo. Vsaka rast mora premagovati razne težave. Samo, da gre naprej, da le gre naprej!

Ali bolj in bolj se mi zdi, da postajajo te „težave“ simptomatične. Uprizorili so igro nekega rodoljuba iz Celja, ki je iz narodnega navdušenja zagrešil igri podobno spisano stvar. Temu se je najodločneje uprla kritika, še odločneje pa se je kritiki uprlo vodstvo gledališča in z reprizami harlekinado nadaljevalo.

S tem je skočil voz iz tira. Stem smo storili korak nazaj. Vse kar je prav.

Prepričan sem, da dramaturg o vsej stvari ni vedel. Kdo je pa bil tisti, ki je vzel to igro na reportoar? Saj „pisatelj“ človek ne more zameriti, da piše „drame“ ali gledališču, ki mu daje potuho, ni mogoče odpustiti. O igri sami sploh ni mogoče govoriti, ravnotako, kakor ni mogoče. resno nehati se s človekom, ki ne

Te dni se n. pr. nacionalizira v Mariboru graška električnega tvrdka Pichler. Njen duševni svetovalec in pravni zastopnik pa ostane dr. Orosel, kakor pri falski elektrarni, s katero se bo ta tvrdka nekako združila. Ali ni to sijajna jugoslovanizacija?

In tudi nove industrije prav pridno rastejo z nemško-jugoslovenskem kapitalom. Torej še celo importiramo avstrijske inženirje, poslovodje in delavce. Seve privatna podjetnost gre svojo uglajeno pot in če ji nihče ne brani, čemu bi ne šla? Vsebinska in uspeh teh nacionalizacij pa je ta, da se v nekaj žepih in blagajnah grmadi denar, utrjuje nemštvo ob meji in v ljudstvu zavest, da imajo industrijo in denar le Nemci. Naše banke, upravni svetniki in gospodje bančni ravnatelj v Ljubljani dobe svoje tantijeme, car in Bog sta daleč, kaj jim mar vse drugo?

Vemo, da rabimo industrije, in da si je z lastno močjo danes še ne moremo ustvariti, vemo da rabimo to in ono iz tujine, nismo pa mnenja, da moramo raditega vse to dobiti ravno iz skrahirane Avstrije, od Nemcev. Čemu ne poseže vmes vlada in privabi slovenskih podjetnikov, slovenskega kapitala? Naši bogati zasebniki nas seve ne bodo rešili. Lastnik Strnišča si je dal n. pr. nedavno sestaviti obširen strokovnjaški lepak v nemščini, kjer vabi nemške industrijalce na Strnišče, če: tu je še zlata jama, naša vlada vam gre v vsem na roke, če le napišete, da je v podjetju 51% jugoslovenskega kapitala. In tako imamo tudi na najskrajnejši meji, na bivšem torišču šulvereinske šole, na Sladki gori ob Muri „jugoslovensko“ papirno tovarno, kjer so še pred kratkim na novo nastavili same Nemce, od pisarja do ravnatelja.

V.

Pa še novo inflacijo jugoslovenske „nacionalizacije“ dobivamo v Maribor: Zagrebški kapital je pred par dnevi otvoril podružnico zagrebške Centralne banke. Ti zagrebški Jugosloveni so seveda imenovali ravnateljem te podružnice Nemca, baje „zmernega“. Javlja pa se nam že zopet novi denarni zavod iz Zagreba v Gosposki ulici. In če

ve, kaj dela. Ravnotako ni mogoče govoriti o uprizoritvi; še živ dan nisem videl toliko neukusnosti in neestetike na kupu. In kar je dal na ta kup premalo autor, je dodal režiser.

Naša sodišča sodijo siromaka, ki je v kavarni ukradel žlico. Vprašam vas, kdo pa zagreši huje nad splošnostjo, ta, ki je ukradel žličko ali ta, ki nalašče stiplje med ljudi pokvarjeno, neokusno, lascivno hrano raz odra?

Morda pa upelje kakšna kodifikacija po izjednačenju kazenskega zakona kazni za take autorje in režiserje, kot jih omenjam v prejšnjem stavku; predlagal bi batine.

Tako smo torej došli do dejstva, da je gledališče izgrešilo tisto pot, ki so jo desetletja tako skrbno čuvali diletantje. Desetletja so le ti ustvarjali teater, dve leti se je mučil Nučič, delal Bratina, se trudil Skrbinšek, delovali Bukšekova, Zelenik i. dr., da prideta sedaj dva rodoljuba, eden iz Ljubljane, drugi iz Celja s tretjim rodoljubom iz Amerike in napravita iz teatra cirkus!

In skoro me obhaja sentimentalnost, da smo morali to doživeti! Kako je bilo vendar lepo, ko so delali Majer, Boc, Marin, Planinšekova itd. in mi, študentje. Da, gospoda rodoljuba, te bi zbral in vama pokazal, kaj je resno delo, stremišče za ciljem, dajati lačni narodni duši kruha! Vi dva se ji le rogate.

V imenu vseh onih, ki so zidali prve temelje gledališča v Mariboru, dvigam proti temu uničevanju našega gledališča odločen in glasen protest!

grete po ulicah, v hotele, v kavarni, na kolodvor k odhodu dunajskega vlaka, povsod se gnetejo Jugosloveni iz Zagreba, ki govore nemški in imajo krive nosove. In izvrsten čut imajo ti nosovi za gospodarsko orijentacijo. V Ljubljani se jih menda uspešno otepajo, zato pa imajo plodnejša tla v Mariboru. Če bi vsa ta številna „hrvatska“ podjetja secirali, bi takoj videli, kako močno je že v Mariboru zasidran židovsko-nemški kapital, ki se pod raznimi pseudo-firmami vriva med nas. Naenkrat se bomo začudili, da smo bili čez noč zadrženi do vratu in takrat bomo protestirali. . . Razumeno, da bi danes težko shajali brez močnega kapitala, ki ga nam morejo nuditi zaenkrat le banke. Ravno zato pa bi morali posvečati temveč pažnje številnim denarnim trustom in izsiliti, da nam na narodno-gospodarskem polju resnično koristijo ter pomagajo pri socialnih kulturnih napravah. Kako pa naj to pričakujemo od podjetij, ki jih vodijo nemški ravnatelji, (celo podružnica Jadranske banke v Mariboru ima nemškega ravnatelja in nemške uradnike), nemško-židovski upravni svetniki in razni drugi jugoslovenski žepoljubi?

To bi bilo le par utrinkov k temni točki naše gospodarske pseudo-nacionalizacije, ki naj javnost zainteresirajo za opazovanje in študij razvoja našega narodnega gospodarstva.

Upam, da se še kdo oglasi s stvarno kritiko o tem predmetu in da se tudi naši politiki posvetijo gospodarskemu čiščenju ob meji. — Država pa naj v lastnem interesu pazi: ali naj ji je vseeno, če gospodari n. pr. na Fali nemški inženier, ki mu je treba v kritičnem trenutku samo pritisniti na en gumb in cel Maribor je brez luči in še na en gumb, in vsa voda izteče v par minutah iz jeza, industrija in obrt po Spodnjem Stajerju zastoji, v nekaj trenutkih zgubimo milijone narodnega premoženja. . .

Notranja in zunanja politika.

* Vprašanje mandata Stojana Protiča in Radičevcev. Verifikacijski odbor je razpravljal o vprašanju mandata Stojana Protiča ter o mandatih odsotnih poslancev Radičeve stranke. Ker se je odbor izrekel za nekompetentnega, da razveljavi omenjene mandate, se je sklenilo, da se bo stavilo to vprašanje na dnevni red prihodnje seje konstituyente. Ker se bo konstituenta sestala najbrže komaj koncem marca, bo to vprašanje dotlej ostalo nerešeno.

* Važna seja beogradskega občinskega sveta. Iz Beograda se poroča: Jutri ob 5. uri popoldne bo seja občinskega odbora. Notranje ministrstvo je izdalo naredbo, naj se voli celokupna uprava občine, ker so odborniki podali ostavko. Na ta način je bilo občinski upravi nemogoče, opravljati svoje dolžnosti. Na tej seji se bo končno javno določil dan volitev.

* Za izvedbo agrarne reforme v Dalmaciji. Iz Beograda se poroča: Radi spopadov med seljaki in posestniki v Dalmaciji so posetili trije zemljoradniški poslanci Lovričević, Vosalović in Franica ministra za pravosodje in ministra za notranje stvari ter se dogovorili v sporazumu z ministrom za agrarno reformo, da se takoj uredi agrarne razmere v Dalmaciji. Poslanci so izročili ministrom obširno spomenico.

* Hrvatska dobi zopet bana. Sodilo se je, da je bil dr. Laginja zadnji hrvatski ban, ker vladni ustavni načrt, ki bo brezdvomno prodrl te stare šarže, ne predvideva več. Kakor pa poroča sedaj „Jutarnji List“ bo zaenkrat bansko mesto zopet obnovljeno ter bo imenovan za bana najbrže dr. Edo Lukinič. Ob tej priliki bodo izpolnjena baje tudi ostala mesta zagrebške zemaljske vlade. Za kandidata notranjega poverjenika imenuje omenjeni list dr. Teodorja Bošnjaka. Imenovanje se bo baje izvršilo v najkrajšem času.

* Dr. Beneš v Rimu. Dr. Beneš je sprejelo ob prihodu na kolodvoru češoslovaško poslaništvo več laških politikov in dam. Na kolodvoru se je nahajal tudi grof Sforza, podtajnik di Saluzzo, naš poslanik Antonijevič, senator Ferraris itd., s katerimi se je dr. Beneš razgovarjal v kolodvorskem salonu, narkar se je odpeljal v „Grand Hotel“. Popoldan ga je sprejel v zunanjem ministristvu grof Sforza, drugega dne pa kralj in Giolitti. V soboto pa mu je priredil min. Sforza slavnostni obed, h kateremu so bili povabljeni vsi diplomati in več politikov. V nedeljo ga je sprejela kraljica, zvečer pa mu je priredilo češoslovaško poslaništvo slavnostni diner, po katerem so se vršili važni politični pogovori. Ob tej priliki je bil dr. Beneš tudi odlikovan. Beneš je odpotoval iz Rima v ponedeljek zvečer.

* Rimsko časopisje o dr. Beneševl misiji. Rimsko časopisje je sprejelo dr. Beneša z velikim entuzijazmom ter mu je posvetilo cele kolone dolge članke. „Tribuna“ pravi, da se bo preprečila obnova nemškega „Drang nach Osten“ le z zvezo Italije s Čehoslovaško, opozarja na delo Čehoslovakov med vojno ter naziva dr. Beneša velikim prijateljem Italije. „Giornale d' Italia“ piše ob tej priliki, da je Italija poklicana v to, da postane zaščitnica nasledstvenih držav ter čuvarica, da se ne vzpostavijo Habsburžani ali bodisi kakršnakoli zveza proti Italiji. Kot cilj potovanja dr. Beneša v Rim navaja sklopljenje podobne zveze med Čehoslovaško in Italijo, kakor je ona med Jugoslavijo in Italijo sklenjena v Rapallu.

* Nemške demonstracije proti pariškemu sklepu. Po končanem protestnem zborovanju proti pariškemu sklepu, ki so ga obdržale meščanske stranke v nedeljo v Nürnbergu, se je podalo okrog 150 demonstrantov pred hotel, v katerem je nastanjena belgijska odjemalna komisija. Demonstranti so imeli več govorov ter peli domoljubne pesmi. Ker je množica vedno bolj narasčala, je obesilo hotelsko vodstvo frankfurterco, da bi pomirilo ljudstvo. Množica se je slednjič razkropila, ne da bi došlo do kakega incidenta.

* Madžarski protest proti Jugoslaviji. Madžarski zunanji minister je izjavil, da bo Madžarska protestirala proti jugoslovenski okupaciji Pečuha in Baranje ter zahtevala, da se to ozemlje, ki je prisojeno Madžarski, takoj izprazni.

* Za razorožitev. Washingtonska parlamentarna komisija za zunanje posle je odobrila zaključek, s katerim se predsednik Harding pooblašča, da povabi države, ki so članice zveze narodov, na konferenco za razorožitev.

* Italijanski konzulat na Krku. Italijansko zunanje ministristvo je sklenilo osnovati na otoku Krku poseben konzulat, čim zapuste otok italijanske čete ter preide v našo upravo.

* Italijani v Dalmaciji. Mesto odposlanih italijanskih vojakov v Sibeniku

je sedaj prispelo tjakoj 500 novih. Kakor izgleda, Italijani še ne mislijo zapustiti Dalmacije.

* Demisija grškega kabineta. Vsef dogodkov v grški zbornici 29. januarja je podal v soboto Rhallysov kabinet ostavko.

Zanimivosti.

Kotorska zarota. Znana zarota mornarjev v Boki Kotorski 1. februarja l. 1918 je še doslej siršemu svetu v podrobnostih neznana. Sedaj piše o njej neki bivši mornar v „Arbeiter Zeitung“. Prvega februarja l. 1918 je bil lep sončen dan. Na admiralski ladiji „St. Georg“ je bil iztreljen top in to je bilo znamenje za upor. Istočasno pa je na tej ladiji tudi zavihrala rdeča zastava. Linijska ladija „Monarch“, oklopnica „Karl VI.“, ladija „Gea“ ter bolniška ladija „Afrika“, dalje torpede, torpedolovci in podmorniki so storili isto. Vendar pa se nekaj enot ni takoj pridružilo uporu, vendar pa so jih ostale v kratkem času prisilile k temu. Ladijam so se pridružile tudi utrdbene baterije in monaristični oddelki. Castniki so bili razoroženi, trije so bili ranjeni, eden pa ubit. Poveljstvo nad uporniki je prevzel nek podčastnik. Točenje alkoholičnih pijač je bilo prepovedano, godbe pa so svirale revolucionarne himne. Mornarski svet je imel na mostvo več navduševalnih govorov. Na proletarijat vseh narodov so se odposlali pozdravni brzojavi. Glavna zahteva upornikov pa je bila mir na podlagi 14 Wilsonovih točk. Mesto pa, da bi bili zarotniki odpluli na odprto morje, so ostali v Boki in stopili v pogajanje z avstrijskim vojnim vodstvom ter tako izgubili — zmago. Pred vhod v Boko Kotarsko so dospeli nemški podmorniki ter ga zastražili. Teh podmornikov je bilo okrog dvanajst. Vsled tega je že tretji dan ostavke počelo razpoložuje padati. Ladija „Rudolf“ je hotela uteči, pa se ji ni posrečilo, v njenem boju s podmorniki je bil ubit tudi njen poveljnik ter je morala kapitulirati. „Navara“ je došla v zaliv v spremstvu podmornikov, sneti je morala rdečo zastavo ter jo zamenjati z avstrijsko. Bil je to mučen in žalosten prizor. Za tem so se podajale revolucionarne ladije ena za drugo. Stirim upornikom se je posrečilo pobegniti na hidroplanu v Italijo, štirje voditelji so bili od avstrijskih vojaških oblasti ustreljeni, 900 pa jih je bilo vrženih v ječo. Tako je žalostno končala ta zanimiva kolorska zarota.

Dnevna kronika.

— „Tabor“ bo izhajal sedaj ob 16. uri in ne več ob 18. kakor doslej. Redakcija se bo zaključila radi tega odslej že ob 11. uri.

— Internacionalnost internacionalne. Na ultranemškem protestnem shodu za „mariborsko žrtve“ 1. 1919 je pomagal dr. Mühlbacherju udrihati po Slovincih tudi znani bivši Mariborčan, socialist Resse, ki je zahteval za Avstrijo Maribor in Celje. Ta gospod, ki se je nekoč pri volitvah bil proti nemškemu nacionalcem ter s pomočjo Slovencev ter klerikalcev premagal Wastiana, je čisto pozabil, da so mu tedaj Nemci pripravili osla z njegovim imenom, ki naj bi romal po mariborskih ulicah, če bi bil propadel ter je danes sam zašel med Wastianove tovariše. Taka je internacionalna nemških internacionalcev in vendar se še danes pusti zavajati mnogo naših ljudi od nje.

— Rdečim prežvekovalcem. Naši rdeči internacionalci še zdaj po svojih glasilih prežvekujejo nastop policije ob priliki veselice „Männergesangvereina“. Ker očevidno nimajo drugega boljsega gradiva, jim to veselje rade volje puščamo. Ampak ker skušajo naše svoječasno poročilo o aretaciji Slovencev naslikati za izmišljeno in se pri tem sklicujejo na nek uradni vir, približno da so bili Slovenci ob tej priliki pred Narodnim domom aretirani, zato imamo priče med tistimi, ki so bili aretirani in tistimi, ki so jih aretirali. Med aretiranimi so bili nekateri celo tako hudomušni, da so protestirali proti aretaciji

Gospodarstvo, trgovina.

Zborniški dan. V sredo, dne 9. t. m. se vrši trgovski in obrtni zborniški dan v Mariboru, Jurčičeva ulica št. 8, II. nadstropje. Uradne ure od 9. do 12. ure.

Proizvajalni davek na vino. Finančno ministristvo je odredilo, da se vsem onim, ki so plačali proizvajalni davek na vino v letih 1918, 1919 in 1920, odračuna te svote od drugih davkov.

Izterjanje dohodnine in plačnine, ki se pobira z odbitkom. Na prošnjo trgovske in obrtniške zbornice in Ljubljani je gospod finančni delegat naročil vsem davčnim uradom, naj do nadaljnjega ukrepa izterjujejo dohodnino in plačarino, ki jo pobirajo potom odbitka zasebni službodajalci od svojih uslužbencev, ob zakonitih rokih, na pa v zmislu razglasa z dne 18. decembra 1920, št. 1601, po katerem naj se davki za čas od 1. januarja 1921 do 31. maja 1921 izterjajo takoj na glede na zakonite roke.

Žigosanje obveznic predvojnih in vojnih posojil bivše Avstro-Ogrske. V nekaterih beograjskih dnevnikov od sobote sta bili objavljeni dve netočni vesti o obveznicah predvojnih in vojnih posojil bivše Avstro-Ogrske. Glede teh vesti se sklicuje generalna direkcija državnih dolgov na svoji dve prejšnji objavi: 1. Na več vprašani, došlih na generalne direkcije državnih dolgov povodom žigosanja obveznic vojnih posojil bivše Avstro-Ogrske, daje generalna direkcija nastopno pojasnilo: Po členu 205 mirovne pogodbe z Avstrijo, člen 108 o obveznicah vojnih posojil, naša država ne prevzema nadaljnjih obveznic teh posojil ter žigosa in zamenjava obveznice samo tako, kakor je to določeno v mirovni pogodbi. 2. Z ozirom na to, da ima mnogo naših državljanov veliko število obveznic predvojnih posojil bivše Avstro-Ogrske, ki niso bile žigosane v določenem roku, je ministristvo za finance izdalo nastopno naredbo: Nežigosane obveznice predvojnih posojil se morejo žigosati do 15. marca t. l. Ta rok se ne bo podaljšal. Žigosanje se bo vršilo pri delegatih ministristva za finance v Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Splitu, Novem Sadu in pri generalni direkciji državnih dolgov.

Druga mednarodna razstava v Pragi. Kakor smo že parkrat poročali, se vrši od dne 28. februarja pa do 8. marca t. l. v Pragi druga mednarodna razstava v Pragi. Sedaj pa smo izvedeli še naslednje podrobnosti: Čehoslovaška republika bo pokazala na tej razstavi s sodelovanjem vseh industrijelcev in trgovskih zadrug vse najboljše produkte čehoslovaške industrije ter med drugim tudi blago največjih svetovnih firm. Razstava se bode vršila v parku »Stromovka«. Blago se bode radello v 18 odsekov v naslednjem redu: 1. Gradbena industrija, 2. kovinska industrija, 3. elektro-tehnika, mehanika in optika, 4. lesna industrija, 5. tekstilna industrija, 6. konfekcija, 7. klobučarstva in slično, 8. usnje, 9. steklo, porcelan in fina keramika, 10. umetniška obrt, 11. kemija in higijski predmeti, 12. jestvine in poljedelstvo, 13. muzikalni instrumenti,

14. igrače in lutke, 15. sport, 16. grafit, papir, šolski in pisarniški predmeti, 17. dragulji, zlatnina, srebrna in v tovarnah izdelane ure, 18. splošni oddelek. (Tvrde, ki razstavijo blago iz različnih odsekov in dotične, ki ne dobe nikakega prostora v drugih oddelkih.) Obiskovalne znake in uradne legitimacije se izdajajo v inozemstvu pri čehoslovaških konzulatih in uradne zastopnikih razstave. Legitimacije so izjemoma proste vseh pristojbin in kolekov. Obiskovalci uživajo razne privilegije, med drugim 50% popust v vseh razredih državne železnice čehoslovaške republike za vožnjo v Prago in nazaj v času od 25. februarja do 11. marca t. l. Po naredbi preskrbi stanovanjska sekcija stanovanja v hotelih in privatno. Na kolodvorih vrše uradniki razstave stalno službo. Informativna pisarna razstave prevzame s pomočjo strokovnjakov blago, se prepriča, ako odgovarja predpisom ter odredi, da dospe v določeni oddelki. Informacije o carinskih pristojbinah, hitrejša dovoljenja uvoza in izvoza, zaračunjenje železniških tarifov in informacije o odpošiljanju blaga se dajo brezplačno. Sodni dvor praške trgovske in obrtne zbornice ima razsojati o eventualnih spornih vprašanih pri razstavi. Izšli bodo natančni katalogi v svetovnih jezikih in so razven tega kucpen na razpolago tolmači vseh svetovnih jezikov.

Trgovski stiki med Holandsko in Čehoslovaško. Kako zelo žele holandski trgovci stikov s čehoslovaškimi gospodarskimi in ekonomskimi krogi, pokazuje sledeča vest: Neki holandski biro za zunanjo trgovino se bavi izključno s trgovskimi stiki med Holandsko in Čehoslovaško ter da pričakujejo od te trgovine mnogo obojestranskih koristi. Kot najvažnejši predmeti bi prišli v poštev volna, katun, živila in kolonijalno blago. Teh produktov je na Holandskem v velikih množinah in tamkajšnji trgovci bi bili zadovoljni, ako bi jih zamogli oddati Čehoslovaški. Za vsak uvoz in izvoz bi se moralo posebej naprositi, da ne bi tega kakli nekulantni trgovci izrabljali. Največje težkoče, ki bi prišle pri tem v poštev, bi bile le nestabilnost in valovanje češke valute. Da se pa omili riziko, ki bi ga morda imel holandski trgovec, naj bi se plačevalo raje s blagom, ne pa denarjem. Stike s tozadevnimi trgovci bodo upostavljali domači agenti, ker bolje poznajo razmere in odnošaje svoje dežele, kot pa Holandsci.

Izplačilo priznanic pod 1000 K. Finančni ministristvo je v smislu člena 25 finančnega zakona izdal generalni direkciji državnih dolgov nalog, naj pripravi vse potrebno, da se bode moglo čimprej izplačati začasne priznanice izpod 1000 K od onih 20%, ki so bili pridržani povodom žigosanja bankovcev. Početek izplačevanja in kraji se bodo naknadno objavili.

Nazadovanje konzuma v Nemčiji. Po neki uradni statistiki je padla produkcija alkohola v Nemčiji na petino one količine, ki se jo je proizvajalo v predvojni dobi. Slično je tudi s tobakom, medtem ko je pri kavi 70% nižja.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Mala oznanila.

Išče se Zagarski mojster, ki bi bil sposoben napraviti ter voditi novo žago v Bosni. Nastop takoj. Ponudbe na naslov Gnječ i Petrovič, Sarajevo. 184 3-1

Sivilja za na dom se slavn. občinstvu priporoča. Slavica Vinkovič, Maribor, Slovenska ulica 22. 182

Dva do tri gospoda se sprejmejo na hrano. Loška ulica 2. 183

Spalna soba, kompletna za 2 osebi, se radi pomanjkanja prostora proda. Naslov v upravi. 187 2-1

Nova volna za 2 žimnici se proda. Sodna ulica 32, II. ndstr. 186 2-1

Rodel in dve moške obleke se po ceni prodajo. Korošičeva ulica 8, I. ndstr., desno. 181

Zamenjam stanovanje, sobo in kuhinjo za 2 sobi in kuhinjo. — Plačam selitvene stroške. Meljska cesta 67. vrata 3. 144*

Našla se je ura z zapetnico. Vprašati Gosposka ul. št. 50-1, desno. 185

Pisalni stroj „Adler“, naj-novejšega sistema, zelo priročen, je takoj za oddati. Naslov v upravi.

Lehko motorno kolo (Motor-Reve), 2 cilindra, dobro ohranjeno, se proda. Dravska ulica 11, gostilna.

Išče se mobilirana soba s prostim vhodom za enega ali dva gospoda. Ponudbe na upravo lista.

En velik štedilnik za vzl-dati se proda. Vprašati v upravi lista.

Kavarna „Central“ v Gosposki ulici se odpre danes ob pol 5. uri zjutraj.

179

Spalne sobe

iz hrastovega in jesenovega lesa, se zavoljo pomanjkanja prostora po ceni prodajo. Krčevina pri Mariboru štev. 140 (prej tovarna olja). 174 3-2

Primorci!

Naznanjam, da sem o-pril novo higijenično brivnico. Za prvovrstno in čisto postrežbo jamcim. 155 3-3

Vjekoslav Gjurin
primorski begunec.
Maribor, Jurčičeva ulica št. 9.

Kot družabnica ali poslovodkinja

s kavcijo, s trgovsko izobrazbo in prakso, bi pristopila v kako že vpeljano trgovino s specerijskim blagom. Ponudbe na Anončni in informačni zavod »VEDEZ«, Maribor, Slovenska ulica 6. 128

Pristopajte

Jugoslov. Matici!

kontoristinjo

veščo strojepisja in drugih kontornih del. Poleg tega mora biti popolnoma veščica slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi. Ponudbe na ravnateljstvo »Tovarnice kola i industrije drvene robe M. Počivalnik d. d. Maribor«. 171 3-2

Svarilo.

Svarim tem potom vsacega, da ne izda na moje ime ne denarja ne blaga, ker izjavljam, da ne plačam ničesar.

176 **Ivana Kyeder.**

Vabilo!

Na pustni torek (9. februarja 1921) se dobi mrežna pačenka, domače krofe in fino dalmatinsko in štajer. vino po najnižji ceni. K obilnem obisku uljudno vabi 177

Ivan Petrovič

gostilna »Pri Amerikancu«
Frankopanova ul. 11

Gonilni jermeni

za stroje v vseh širinah od 30 do 200 mm v zalogi pri Ivan Kravos, sedlar, Aleksandrova c. 13. 180 10-1

Učenec

se sprejme kot litografski strojnik v podružnici Mariborske tiskarne, Strossmayerjeva ulica št. 5.

Tovarna usnja in gonilnih jermenov PHIL. KNOCH

Klagenfurt (Celovec)

Prvovrstni jermeni za vse obrate, mašete in tehnične potrebščine.

21 Najsposobnejša tovarna usnja! 6-6

Zadružna banka

podružnica Maribor

Gosposka ulica 20 (Pirchanova hiša)

Posluje redno v vseh bančnih strokah
Stranke sprejema dnevno ob uradnih urah

Centrala: SPLIT

Podružnice: MARIBOR, ZAGREB, NOVI SAD

Afilijacije:

Zadružna Banka Rijeka, Zadružna štedionica Trst

Osnovna glavnica: K 50,000.000.—

Bankovni oddelek: Bavi se z vsemi bančnimi posli. Obavlja izplačila na vsa tuzemska in inostranska tržišča pod najugodnejšimi pogoji.

Blagovni oddelek: Kupuje in prodaje na veliko vse domače in prekomorske proizvode.

Menjalnica: Kupuje in prodaje tuje valute, devize in čeke, ter vseh vrst domačih in tujih papirjev.

Vloge: Sprejema denar na vložni žiro in tekoče račune ter jih obrestuje pod najboljšimi pogoji. 56 8-7

Vloge na knjižice obrestuje s 4 1/4 %.